

BEETHOVEN MÜZİĞİN ÖZANI

GÖKNİL ÖZKÖK
Resimleyen: Kutlay Sındırgı





Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.



**BETHOVEN
MÜZİĞİN
ÖZANI**

GÖKNİL ÖZKÖK
Resimleyen: Kutlay Sındırgı



1. Basım: 7000 adet, Şubat 2024
ISBN: 978-975-07-6316-8
© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2024
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yayın Koordinatörü: **İpek Şoran**
Editör: **Mehmet Erkurt**
Son Okuma: **Simla Aksel**
Kapak ve İç Tasarım: **Gözde Bitir Tufan**
Tasarım Uygulama: **Güldal Yurtoğlu**

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.
Yayıncı Sertifika No: 43514
Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sanyer, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 • Faks: 252 72 33
cancocuk.com • cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San. ve
Dış Tic. Ltd. Şti.; Sertifika No: 45099
Adres: Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelavuzlar Sk.
No:16 Acar San. Sit. Zeytinburnu, İstanbul

Bu kitabın sahibi:



İçindekiler

- Bonn, 1782, 13**
Viyana, 1818, 21
Anlat Bana, 28
Ren Nehri Kıyısında, 1782, 31
Müziğin Sözcükleri, 38
Mutfaktaki Gizli Mutluluk, 44
Mart 1787, 50
Güzelliğe Bakan Pencere, 56
Mozart, Salieri ve İmparator Joseph, 61
Keder Dolu Mektup, 70
Temmuzda Veda, 74
Dostum Wegeler Bonn, 1789, 77
Karşılaşma, 87
Tuşlara Fısılda Eleonore, 93
Evdeki Kara Bulutlar, 102
İksir, 106
Kırda Davet, 112
Beklenen Teklif, 118
Ayrılık, 122
Geçmişten Yüzler, 127

Savaş Yanından Geçerken, 131
Viyana'da Hayat, 137
Derslerden Dostluğa, 141
Beethoven'ın Odası, 147
Kemirgen, 157
Yine Bir Arada, 162
Wegeler'e Mektup, 174
Sanatın Sunduğu Güzellikler, 178
İnsanlardan Uzakta, 1802, 183
Vasiyetname, 187
Yeni Bir Senfoni, 190
Yeni Evde Eski Dostlarla, 196
Kaspar Karl, 208
Bir İcat Hayat Kurtarabilir mi?, 211
Yeni İcatlar, 215
Viyana, 1818, 220
Hayat ve Paylaşılanlar, 223
7 Mayıs 1824, Konser, 232
Karl, 243
Kardeşi Johann'ın Evinde, 249
Son Mektuplar, 259
Oyun Bitti, 267

*Hayatımın en güzel iki notasına,
Yaz'a ve Ozan'a...*

“Sanatınızı yalnızca icra etmeyin,
aynı zamanda onun sırlarına doğru yol alın.”

Ludwig van Beethoven

Yabancı Özel İsimlerin Okunuşları

(Alfabetik liste; kişi isimlerinde soyad önce yazılmıştır.)

<i>Bach, Johann Sebastian</i>	Bah, Yohan Zebastiyan
<i>Beethoven, Johanna van</i>	Beethofin, Yohana van
<i>Beethoven, Kaspar Anton Karl van</i>	Beethofin, Kaspar Anton Karl fan
<i>Beethoven, Ludwig van</i>	Beethofin, Ludvih fan
<i>Beethoven, Nikolaus Johann van</i>	Beethofin, Nikolaus Yohan fan
<i>Bonn</i>	Bon
<i>Brentano, Bettina</i>	Brentano, Bettina
<i>Breuning, Eleonore von</i>	Broyning, Elionore fon
<i>Breuning, Helene von</i>	Broyning, Helene fon
<i>Breuning, Stephan von</i>	Broyning, Ştefan fon
<i>Czerny, Karl</i>	Çerni, Karl
<i>Don Giovanni</i>	Don Covanni
<i>Duport, Jean-Louis</i>	Düpor, Jan-Lui
<i>Duport, Jean-Pierre</i>	Düpor, Jan-Piyer
<i>Eroica</i>	Eroyka
<i>Etienne</i>	Etyen
<i>Fidelio</i>	Fidelyo
<i>Florina</i>	Florina
<i>Friedrich Wilhelm, Kral II.</i>	Fridrih Vilhelm, Kral II
<i>Goethe, Johann Wolfgang von</i>	Gööte, Yohan Wolfgang fon
<i>Guicciardi, Giuletta</i>	Guiççardi, Culyetta
<i>Händel, George Frideric</i>	Hendel, Corç Fridrik
<i>Haydn, Joseph</i>	Haydn, Yozef
<i>Klopstock, Friedrich Gottlieb</i>	Klopştok, Fridrih Gotlib

<i>Leipzig</i>	Laypzih
<i>Leonore</i>	Lionore
<i>Lichnowsky, Prens</i>	Lihnofski, Prens
<i>Liszt, Franz</i>	List, Franz
<i>Lukas</i>	Lukas
<i>Maelzel, Johann Nepomuk</i>	Meltzel, Yoohan Nepomuk
<i>Mannheim</i>	Manhaym
<i>Maria Magdalena</i>	Maria Magdalena
<i>Marie Antoinette</i>	Mari Antuanet
<i>Maximilian Franz, Prens</i>	Maksimilyan Frantz, Prens
<i>Mozart, Leopold</i>	Motzart, Leopold
<i>Mozart, Wolfgang Amadeus</i>	Motzart, Wolfgang Amadeus
<i>Nanny</i>	Neni
<i>Napoléon Bonaparte</i>	Napolyon Bonapart
<i>Neefe, Christian Gottlob</i>	Neefe, Kristiyan Gotlob
<i>Panharmonicon</i>	Panharmonikon
<i>Ries, Ferdinand</i>	Riis, Ferdinand
<i>Salieri, Antonio</i>	Salyeeri, Antonyo
<i>Schenk, Johann Baptist</i>	Şenk, Yohan Baptist
<i>Scherzo</i>	Skertzo
<i>Schiller, Friedrich</i>	Şiller, Friidrih
<i>Therese</i>	Tereze
<i>Thomas Kilisesi</i>	Tomas Kilisesi
<i>Umlauf, Michael</i>	Umlauf, Mihail
<i>Waldstein, Kont</i>	Valdştayn, Kont
<i>Wegeler, Franz Gerhard</i>	Vegeler, Frantz Geehart
<i>Werther</i>	Verter

BONN, 1782

Karanlık odanın köşesine sinmiş oğlunun karşısında hareketsiz duruyordu Johann van Beethoven. Öyle iri yapılıydı ki, kapı aralığından süzülen ışık, soğuk, renksiz bir duvar gibi ayakta, kıpırtısız duran çocuğun üzerine düşürmüştü adamın gölgesini.

Bir süredir huzursuzluk ve öfke hâkimdi eve. Kışın kasveti ve soğuğu diğer evlerde aile sıcaklığına yenik düşerken, Beethoven'ların evinde tüm sertliğiyle yaşamı zorlaştırıyordu.

“Bugün piyano çalıştın mı?” diye sordu baba Beethoven, kararlı ve sert bir sesle.

Yanıt gelmedi.

“Efendim?” diyerek sesini biraz daha yükseltti babası, elini kulağına götürerek. “Duyamadım!”

Johann van Beethoven saray korosunda şarkı söyleyen bir tenordu. Sahip olduğu güçlü ve tiz sesini koroda hakkıyla kullanamasa da, iş çocuklarına bağdırmaya gelince camları titretmeyi başarıyordu.

“Evet, seni dinliyorum,” dedi. Bu kez sesini iyice alçaltmış, yüzünü Ludwig’in yüzüne doğru yaklaştırmıştı. Sözcükler, tıslayan bir yılan gibi, simsiyah gözleri korkuyla büyümüş çocuğun yüzüne doğru uzuyordu sanki.

“Evet baba, söylediğin gibi çalıştım,” dedi Ludwig aceleyle. Çünkü hemen yanıt vermezse, bu yılan evin dört bir yanını sarabilirdi. Verdiği yanıtla rahatlamıştı ki, gerginlik yaratacak yeni bir soru sordu babası.

“Nerede? Nerede çalıştın?”

Derisi gıcırdayan çizmeleriyle ahşap zeminde bir sağa bir sola doğru yürüyen babasını takip ediyordu gözleriyle. Bu gıcırıtlar Ludwig’i iyice geriyor, kalp atışlarını hızlandırıyor.

“Bugün saraydaydın. Bütün gün provan vardı, değil mi? Koskoca bir gün, piyano yerine orkestrada viyola çaldın,” diyerek çenesini kaşıyor, duvarlara, tavana bakıyordu.

Babasının bu halleri Ludwig’in içinde yavaş yavaş şişen bir balon gibi göğsünü sıkıştırıyor, soluk almasını neredeyse imkânsız hale getiriyordu.

“Bana yalan söyleme Ludwig. Duydun mu beni?”

Az önce duvarlar üzerinde gezinen gözleri şimdi Ludwig’in simsiyah gözlerinin derinliklerine kilitlenmişti. Öfkesi, her defasında biraz daha büyüyen kıvılcımlar saçıyordu.

Ludwig ise sessizliğin kafesine hapsolmuş bir kuş gibi korunmasız, titreyen bacakları üzerinde durmaya çalışıyordu ki, bir anda babasının büyük adımlarla kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Yerinden kalkmaya fırsat bulamadan, babasının kolundan çekmesiyle kendini yerde sürüklenirken buldu.

“Neyi yüzüme vurmaya çalışıyorsun acaba, ha? Sarayda bir işin var ve para kazanıyorsun artık! Neden? Çünkü ben sizin geçiminizi sağlayamıyorum. Benim istediklerimi yapmamana neden bu, öyle değil mi? Bana kafa tutmak aklınca!”

Ludwig babasının sesindeki bu alaycı tondan, sürekli kendi kendisini aşağılamasından bıkmıştı. En kötüsü de aklına bile getirmediği durumlardan ötürü suçlanmaktı. Yine sarhoştur babası; evini ve ailesini geçindirememesinin nedeni de pekâlâ buydu. İçkiye harcadığı para, maaşının yarısından fazlaydı üstelik. Ama baba Beethoven’ın umurunda bile değildi bu. Saraydaki işini sürekli içtiği için kaybedebilirdi ama ona sorsanız, içmesinin sebebi saraydaki işinden memnun olmamasıydı.

Odanın kapısını, çizmesinin aşınmış burnuyla iterek açan baba Beethoven, kapının arkasında duran iki küçük oğlanı, Karl ve Johann'ı öfke dolu bakışlarla uzaklaştırdı, Ludwig'i de hızla odanın ortasına fırlattı. Anneleri Maria Magdalena diğer odanın kapısından acı dolu gözlerle oğluna bakıyor, sesini çıkarmadan bekliyordu.

“Bu aileden deden gibi bir müzisyen yetişti. Onun ismini taşıyorsun sen,” diye homurdanmaya başladı babası. Her akşam aynı şeyleri söylemekten usanmıyordu bu adam.

Ludwig'in kendisinden iki yaş küçük kardeşi Karl, her an harekete geçecekmiş gibi kıpır kıpırdı ama bir yandan da babasından ödü kopuyordu. Babaları masanın önündeki sandalyeye oturup konuşmasını sürdürdü.

“Tek isteğim, şu sahip olduğun yeteneğini herkese göstermendi. Sen de dâhi çocuk olarak ülke ülke gezebilseydin, hepimiz para içinde yüzecektik. İmparatorluklardan, krallıklardan altın yağacaktı evimize. Ben de gurur duyacaktım oğlumla ama artık çok geç. On iki yaşındasın. Küçük bir çocuk değilsin, yeteneğin de kimsenin umurunda değil artık. Çöpe attın tüm yeteneğini sen. Ahmak!”

Ludwig babasının tüm bu söyledikleri için derin bir üzüntü duyuyordu. Müziği ve yeteneği için söylenen

onca övgü dolu sözü babası umursamıyordu bile. Onun tek derdi, ünlü bir çocuğun babası olabilmektir. Mozart'ın babası Leopold Mozart gibi.

“Ludwig yeteneğini çöpe atmadı baba!”

Babalarının öfke dolu sesinden sonra duyulan bu cılız ama korkusuz ses, Ludwig'i ve annesini dehşete düşürmüştü.

“Ludwig'in yeteneğinden ve bestelerinden herkes nasıl bahsediyor, hiç mi duymuyorsun?”

Johann van Beethoven ağır bir hareketle başını diğer iki oğlunun, Karl ve Johann'ın durduğu yöne çevirdi.

“Eehh!” diyerek tekrar önüne döndü baba Beethoven. Boş bardağını masaya vurdu. Maria Magdalena hemen içki sürahisini kocasına uzattı, tüm kalbiyle bir an evvel susmasını ve sızmasını dileyerek. Annesinin ellerinin titrediğini bir tek Ludwig gördü.

“Sen hiç konuşma istersen, müzikten zerre kadar anlamayan yeteneksiz çocuk!”

Anne Maria Magdalena, Karl'ın gözünün içine bakıyordu susması için ama Karl, babalarının abisine bu kadar yüklenmesine dayanamıyordu.

“Ludwig çok çalışıyor. Her akşam piyanonun başında. Akşamları evde olsan görürsün.”

“KARL!”

Annesi daha fazla dayanamamış, Karl'ı susturmak için araya girmişti. Ama Karl öfkeyle kükreyen küçük bir aslan yavrusuna benziyordu.

“Eğitimi sürdürmesi gerekirken bizim için para kazanmak zorunda! Senin yüzünden!” dedi. Sesinin ne kadar yükseldiğinin farkında değildi. Babası yüzünde alaycı bir gülümsemeyle ayağa kalktı, bir an dengesini bulmak için masaya tutundu ve kendini Karl'ın durduğu yöne doğru bıraktı. Bunun ardından ne geleceğini bilen Ludwig kendisini babasının önüne doğru attı ve, “Dur! Sakın ona bir şey yapma!” dedi ama babasının öfkesi artık söndürülmesi zor bir yangına dönüşmüş, alevlerini her yere saçmaya başlamıştı.

Elini havaya kaldırdığında, Ludwig kardeşinin önüne geçmişti. İşte o an yüzüne esaslı bir tokat yedi. Tokat kulağına gelmişti. Büyük bir çınlamayla sersemledi. O çınlama büyük bir uğultuya dönüştü.

Karl, Ludwig'e sarıldı. Maria Magdalena, elinden hiçbir şey gelmiyor olmasının pişmanlığını yüreğinin en derin yerinde hissederek oğluna doğru yaklaştı ve yanındaki sandalyeye yığılıp kaldı. Küçük Johann ise olduğu yerde başını önüne eğmiş, omuzları sarsılarak ağlıyordu. Johann van Beethoven bu tablunun içinde kalmamak için hızlı adımlarla sağa sola çarparak oda-

dan çıktı. Yatak odasına gidip kendini yüzüstü yatağa bıraktı ve evin duvarlarını titreten horultusunu etrafa saldı.

Bu sahnenin sıklıkla oynandığı kasvetli evin, bir zamanlar daha huzurlu bir yuva olduğunu hatırlıyordu çocuklar. Anneleri her zaman sessizdi, içe dönüktü ama en azından çok sevdiği kocasıyla ve çocuklarıyla



mutluydu. Ne yazık ki, Johann van Beethoven'ın başarısız bir müzisyen olması, hırsı ve kendini yetersiz görmesi günden güne onu çekilmez bir adama dönüştürmüştü. Kendi babası Ludwig van Beethoven ne kadar önemli bir müzisyen ve saygıdeğer bir insansa, kendisi babasının yarısı kadar bile olamamıştı. Bu onu deliye çeviriyordu. Kendi hayallerini oğlunun gerçekleştirmesini ummuştu ama bu planı da kendince başarısız olunca, Johann van Beethoven kendini içkiye vermiş; sarhoş, kaba, dengesiz bir adam olup çıkmıştı.

Görünmez bir bulut, odadaki üç kardeşi ve annelerini ağırlığıyla eziyordu sanki. Nefes almak olanaksız gibiydi. Karl ve Ludwig yerlerinden kıpırdamamış, birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. İkisinin de aklından aynı düşünce geçiyordu. Ludwig kardeşinin elini sımsıkı tutarak, "Tüm bunlar bitecek," dedi. "Biz bu evden ayrıldığımızda bitecek."



Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.



GÖKNİL ÖZKÖK
Resimleyen: Kutlay Sındırgı

BEETHOVEN MÜZİĞİN OZANI

Ludwig van Beethoven'ın müzik hayatı 1780'lerde, Almanya'da, ailesini geçindirmek için saray orkestrasında viyola çalmasıyla başlamıştı. Mutsuz ve öfkeli babasının evde yarattığı kasvetli havayı, en çok kardeşi Karl'la, Ren Nehri kıyısında zaman geçirerek duyduğu sevgiyle bestelemek ve büyük kitlelere erişilir hale getirmek istiyordu. Sarayda ya da birinin emri altında değil, halkın içinde, herkes gibi yaşayarak yapacaktı bunu. Çünkü Beethoven'a göre müzik, soluduğumuz hava kadar doğaldı ve herkes içindi.

Klasik Batı Müziği'nin önemli bestecilerinin yaşamlarını 2006'dan bu yana çocuklar için romanlaştıran yazar, viyola sanatçısı ve akademisyen **Göknil Özkök**, bu kez doğanın sesini, renklerini, biçimlerini, kokularını müzikle anlatmayı hayatının amacı olarak gören; aksi mizacının ardında yüreği merhametle çarpan, çağlara ilham olmuş bir ozanın, Ludwig van Beethoven'ın yaşamını kaleme alıyor.



ISBN: 978-975-07-6316-6



9 789750 763168